

C r i t i c s P o i n t

Οὐρανία Γκάσιου,
ἐκκλησιαστικὸ ὄργανο, σὲ
συναρπαστικὸ πρόγραμμα!

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ 2017 ΕΝ ΜΕΓΑΡΩ...

46/2017.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΕΙΧΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ στὸ Μέγαρο (κακῶς ἴσως), τὸν «μόνιμο» ὀργανίστα του, βρεταννὸ ΝΙΚΟΛΑΣ ΚΥΝΑΣΤΟΝ [Nicolas Kynaston, γ. 10.12.1941). Προεῖχαν ἄλλες ἐκδηλώσεις, κυρίως Ἑντε-χνης Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ὀρισμένα προγράμματά του πρόδιδαν κάποια στερεοτυπία, ἢ καὶ ἐπειδὴ τὸν εἶχε ἐπιβάλει ὁ κωφεύων σὲ κάθε γνώμη ἄλλου Μεγαροκτίτωρ Χρῆστος Λαμπράκης. (Καλά, τὸ Γνωμοδοτικὸ Συμβούλιο, πὺ τάχα ἐπεκαλεῖτο, παρουσιαζοντας στὰ ΜΜΕ κάθε νέα μουσικὴ περίοδο, ἦταν ἀνύπαρκτο, «στάχτη στὰ μάτια» πὺ ἐλάχιστους τύφλωνε)...

Ὅ,τι ὅμως δὲν πέτυχεν ὁ Μεγαροκτίτωρ, τὸ πετυχαίνει, σημερινὸς ἄγνωστος ὑπάλληλος τοῦ ΟΜΜΑ, σίγουρα ὁ ἴδιος πὺ μὲ τὴ βλακεία καὶ ἀπρονοησία του ξάσπρισε μέχρις ἐξαφανίσεως τοὺς ὑπερτίλους τοῦ κειμένου στὸ Χριστουγεννιάτικο ὄρατόριο τοῦ Μπάχ πρὸ 6ημέρου (20.12.2017· βλ. κριτικὴ μου, ἀρ. 44/2017 στὸ Critics Point). Πιθανότατα ὁ ἴδιος αὐτὸς, στὸ ἔξοχο ρεσιτάλ τῆς Οὐρανίας Γκάσιου, διαδόχου τοῦ Κύναστον ὡς *organiste titulaire* πιά, ὅπως μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ πληροφορηθήκαμε, τοῦ Μεγάρου,...ξαναστράβωσε τὸ ἀνέλπιστα πολυά-

ριθμο κοινὸ πού παρακολούθησε, τὸ ἐναρκτήριο ρεσιτάλ της. Πῶς; βυθίζοντας σὲ ἄπλετο σκότος τὴν αἴθουσα καὶ ἐμποδίζοντάς μας νὰ παρακολουθοῦμε ἀπὸ τὸ ἔντυπο πρόγραμμα τὴ ροὴ τῶν ἐρμηνευομένων ἔργων. Σὰν νὰ ἦταν ἡ αἴθουσα ΧΔΛ (ἄλλοτε Φίλων τῆς Μουσικῆς), κινηματογράφος, ἓνας μοναδικὸς προβολέας φώτιζε τὴν ὀργανίστα, τὸ ἀναλόγιο μὲ τὶς παρτιτούρες, καὶ τὰ πληκτρολόγια. Μὴν ἔχοντας μεριμνήσει γιὰ...κλεφτοφάναρο, παρακολούθησα σχεδὸν μόνον τὸ β' μέρος τοῦ ρεσιτάλ, χάρη στὴ μόλις φωτιζόμενη ὀθόνη κάποιου κινητοῦ. Διαμαρτυρήθηκα ἐντονότατα στὶς ταξιθέτριες, γιὰ τὸ αἶσχος αὐτό. Φυσικὰ δὲν μπορούσαν νὰ κάμουν τίποτε πέραν τοῦ νὰ μεταφέρουν τὴ διαμαρτυρία. Ἐλπίζω νὰ μὴ χρειαστεῖ τηλεβόα ὁ κ. Θεοχαράκης γιὰ νὰ μᾶς ἀκούσει καὶ μεταχειριστεῖ ὅπως τοῦ ἀξίζει αὐτὸ τὸν πρωτοφανῶς ἀνεκδιήγητο ἀνευθυνούπεύθυνο, σωστὸ ἄχθος ἀρούρης. Δύο οὐρανομήκεις γκάφες ἐντὸς βημέρου, δὲν ἀνέχονται μήτε Θεός, μήτε Διάβολος! Μὲ ἀπογοήτευσε ὅμως βαθύτατα καὶ ἡ παθητικὸτατη ἀναισθησία τοῦ πολυἀριθμοῦ κοινοῦ. Ὡς Ἕλληνες (πλὴν πανίσχυρης μειοψηφίας λαμόγιων), ἀπαθεῖς καὶ ὀσφυοκάμπτες: γι' αὐτὸ μᾶς φτάσατε ὡς ἐδῶ—καὶ ποῦ εἶσαι ἀκόμη...

Εὐχάριστη πάντως ἐκπληξὴ ἡ παρουσία κοινοῦ σὲ ἓνα μουσικὸ Σύμπαν οὐσιαστικὰ ἄγνωστό του, ὅπως ἡ φιλολογία τοῦ ἐκκλ. ὄργανου. Νὰ ὄψεται ἡ Ἑλληνορθόδοξη Ἐκκλησία, πού ἀπὸ τὸ 750 ἐξόρισε στὴ Δύση, δῆθεν ὡς δῶρο πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Φράγκων Πιπίνο τὸ Βραχὺ (714-768) μιὰν ἑλληνικὸτατη ἐφεύρεση, τὴν ὑδραυλι πού ἐπινόησε ὁ ἀλεξανδρινὸς Κτησίβιος [ἄκμ. 285-222 π.Χ.]: Φυσικὰ, χρειάζεται μελέτη μακροχρόνια γιὰ νὰ ἐξοικειωθεῖς μὲ τὸν αὐτοκράτορα τῆς ὀργανικῆς μουσικῆς, τὸ ἐκκλ. ὄργανο· μὲ τὸν πλοῦτο τῶν ρεγίστρων (ἠχοχρωμάτων) του, τὴν ὀρολογία τῆς *réгистраtion* (ἐπιλογή ἠχοχρωμάτων ἴσως νὰ μεταφράζεται ἑλληνικὰ ὁ ὅρος, ἀντίστοιχος ἴσως τοῦ ἐνορχήστρωση), τὴ σημασία λ.χ. τοῦ *plein jeu* (ἀντιστοίχου τοῦ ὀρχηστρικοῦ *tuutti*;) τῆς γαλλικῆς σχολῆς, τοῦ συγχρονισμοῦ *μανουαλιῶν* (πληκτρολογίων χειρῶν, ὡς τοῦ τσέμπαλο, ἢ τοῦ πιάνου) καὶ *ποδοπλήκτρων* κ.λπ. Ἀλλὰ σταματοῦμε ἐδῶ, μὲ δύο μόνον προσθήκες. Σύμφωνα μὲ τὸν ἐπίσκοπο Λουίτπράνδο τῆς Κρεμόνα (920-972), πού δεινοπάθησε περίπου ὡς ὄμηρος τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ συνέγραψε ἀνεκτίμητο χρονικὸ τῆς διαμονῆς του στὴν Κωνσταντινούπολη, φαίνεται ὅτι τὸ ἐκκλ. ὄργανο χρησιμοποιοῦταν στὴν κοσμικὴ μουσικὴ (λ.χ. συμπόσια στὸ Ἱερὸν Παλάτιον) μέχρι καὶ τὰ χρόνια τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Β' Φωκᾶ (912-11 Δεκ. 969). Τέλος θυμίζουμε τὸν Ἕλληνα Ἰσαάκ(ιο) Ἀργυ-

ρόπουλο (γ. περ. 1450 - θ. Ρώμη, 1508), γιό του καταφυγόντος μετά την Άλωση, στην Ίταλία βυζαντινού λογίου Ίωάννου Αργυροπούλου (γ. Κωνσταντινούπολη, 1415 - Ρώμη, 26 Ίουν. 1487), διδάξαντος έλληνική φιλοσοφία στη Φλωρεντία τὸ 1456-71. Ὁ Ίσαάκ(ιος) διδάχθηκε έκκλ. ὄργανο καὶ τὴν κατασκευή του, ἀπὸ τὸν ἰταλὸ ὀργανίστα, δεξιότηχνη καὶ κατασκευαστή, Antonio Squarcialupi (γ. 1416-θ. 1480) πὸ τὸν συνέστησε στὸ δούκα τοῦ Μιλάνου Galeazzo Maria Sforza, φημιζόταν δὲ ὡς δεινὸς δεξιότηχνης. Προσωπικά, ἀναφέρω ἀπὸ μνήμης τρεῖς μόνον νεότερους Ἑλληνας ὀργανίστες: τὸ συνθέτη Τιμόθεο Ξανθόπουλο (1864-1942), στὸ ἀνακτορικὸ Παρεκκλήσιο καὶ ἀργότερα, ὡς τὸ θάνατό του, τὸν καθολικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγ. Διονυσίου, τὸ Γιάννη Ίωαννίδη (γ. 1930, ρεσιτάλ στὴ Γερμανικὴν Ἐκκλησία, ἀρχὲς δεκαετίας 1960) καὶ...τὴν Οὐρανία Γκάσιου. Ἄν ξεχνῶ κάποιον, ζητῶ συγγνώμην.

* * *

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΥΤΡΙΑ: Δεδομένη καὶ ἀναμφισβήτητη ἢ ἄμεσα ἀντιληπτή, πηγαία μουσική της ἰδιοσυγκρασία. Ἄψογη δακτυλικὴ τεχνικὴ σὲ ταχύτατα περάσματα: οἱ φθόγγοι, ἰδίως σὲ κλίμακες, ἀκούγονταν σὲ θαυμάσιο **perlé** ἀκόμη καὶ σὲ ρεγίστρα πὸ «πυκνόηχα» ὡς πρὸς ἄλλα. Ἀκόμη ἀνεπὶληπτος συγχρονισμὸς χεριῶν καὶ ποδόπληκτρων, καὶ κυρίως, εὐρηματικὴ σὲ **timing** ἐναλλαγῶν μιᾶς εὐφάνταστης **réglage**¹ τοῦλάχιστον σὲ ἔργα ὅπου ἡ ἐπιλογὴ ρεγίστρων δὲν ἔδειχνε νὰ προκαθορίζεται. Ὅλο τὸ ρεσιτάλ ἦταν πανδαισία ἠχοχρωμάτων μὲ ἀπαστράπτοντα **pleins jeux** πὸ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν **réglage** ὑπαινίσσονταν ὅτι ἡ νέα ἔρμηνεύτρια λάμβανε θαυμαστὰ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸν πλοῦτο δυνατοτήτων τοῦ γερμανικῆς κατασκευῆς ὀργάνου καὶ τὸ χῶρο ὅπου ἦταν τοποθετημένο, παράγοντες πὸ, ὅσο θυμοῦμαι, ὁ Κύναστος δὲν μᾶς ἔκανε νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψιν.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΣΥΝΘΕΤΕΣ, ΕΡΓΑ:, ὅσο ἐπέτρεψε νὰ ἐπικοινωνήσουμε μαζί τους τό...σκοταδιστικὸ ἔμβιο πὸ... ἤδη ἀναφέραμε.

¹ Οὐσιαστικὰ πρόκειται γιὰ τέχνη καθ' ἑαυτὴν πὸ ἐξυψώνει ἓνα προικισμένο ὀργανίστα στὸ ἐπίπεδο τοῦ **δημιουργοῦ**, πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸ δεξιότηχνη κάθε ἄλλου ὀργάνου. Ὅλ' αὐτὰ ὅμως ἀγνοοῦνται ἀπὸ τὰ 99% τῶν Ἑλλήνων μουσικῶν. Νὰ ὄψονται Ὁρθοδοξία, μισαλλοδοξία καὶ σκοταδισμός.

1. ΒΙΕΡΝ, ΛΟΥΪ [Vierne, Louis, 1870-1937]: άγνωστος έν Έλ- λάδι, σημαντικότετος Γάλλος συνθέτης και όργανίστας, συνεχιστής ή ναί αλλά ποτέ «επίγονος» (βλ. πρόγραμμα, σ. 21) του Σεζάρ Φράνκ: ό χαρα- κτηρισμός τον υποβιβάζει. Έναρκτηριο έργο του, τó γνωστότατο *Carillon de Westminster* [«Κωδωνοκρουσία του Ούεστμίνστερ»], άρ. 6, από την 3η, σειράς 4 συνολικά συλλογών (κάθε μιās από 6 κομμάτια) με τίτλο *24 Pièces de fantaisie*, [24 Κομμάτια Φαντασίας, 1926-27]. Έψηλού επιπέδου σύνθεση, πάνω στο μοτίβο του περιφήμου λονδρέζικου ρολογιού «Μπίγκ Μπέν». Έν συνεχεία, μαύρη μαυρίλα πλάκωσε...

2. ΜΠΑΧ, ΓΙΟΧΑΝ ΣΕΜΠΑΣΤΙΑΝ [Bach, Johann Sebastian, 1685-1750]: *Das alte Jahr vergangen ist* [Ό παληός ό χρόνος πέρασε], έργο BWV 614, χορικό πρελούντιο άρ. 16 για όργανο, από τó *Orgel- Büchlein* [έγκόλπιο έκκλ. όργάνου], έργο BWV 599-644, συλλογή 46 όμοτίπων συνθέσεων, γραμμένων όλων, πλην 3, τó 1708-1717, όταν ό νέος άκόμη Μπάχ ήταν όργανίστας στη δουκικήν αύλή της Βαϊμέρης. Άν δέ έσφαλλα, μες στο ζόφο, άκουσα ένα κομμάτι χρωματικής ύφης που θύμιζε...*boîte à musique*.

3. ΠΑΧΕΛΜΠΕΛ, ΓΙΟΧΑΝΝ [Pachelbel, Johann, 1653-1706]: *Vom Himmel hoch, da komm' ich her* [Ψηλά άπ' τά ούράνια, έρχομαι], έργο P. 52. Πράγμα που άποσιωπούσε τó πρόγραμμα, πρόκειται πάλι για *χορικό-πρελούντιο*, ένα από τά 173, που συνέθεσε συνολικά, ό μεγάλος αυτός εκπρόσωπος της νοτιογερμανικής σχολής έκκλ. όργάνου. Του άποδίδονται περίπου 530 σωζόμενες συνθέσεις, άκαταλογογράφητες ως τó...2001! Τó P. δέν σημαίνει...Pachelbel, όπως λογικότατα θά ύποθέ- ταμε, αλλά είναι βραχυγραφία του Καταλόγου του Jean W. Perreault (έκδ. 2001). Τó 2002, δημοσιεύθηκε διαδικτυακώς δεύτερος Κατάλογος του Ίάπωνος Hideo Tsukamoto και έπεται συνέχεια!

4. ΜΠΡΑΜΣ, ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ [Brahms, Johann, 1833-1897]: *Es ist ein Ros entsprungen* [Έπετάχθηκ' ένα ρόδο], σε φα μείζ., άρ. 8 από τά Έντεκα χορικά πρελούντια, έργο 122, για έκκλ. όργανο, τó κύκνειο άσμα του με άρίθμηση έργου (άγγλ. *opus number*)—έκδόθηκε μεταθανάτια, τó 1902. Ό Μπράμς, παρενθετικά, είχε συνθέσει άλλα 4 έργα για έκκλ. όργανο τά WoO (έργα χωρίς άρίθμηση *opus*) άρ. 7,8,9 και 10, άχρονολόγητα. Τά 4 έν όλω χορικά πρελούντια που παρενέβαλε μεταξύ Βιέρν και Μεσσιάν ή Κα Γκάσιου στο α'. μέρος του προγράμμα-

τός της, υπαινίσσεται βαθύ προβληματισμό στον καταρτισμό του. Δεν περιμέναμε φυσικά από το πρόγραμμα να αναφέρει κάτι τέτοια ούσιώδη...

5. ΜΕΣΣΙΑΝ, ΟΛΙΒΙΕ [Messiaen, Olivier, 1908-1992]: Τρεῖς τίτλοι: α) *La Vierge et l'Enfant*, ἄρ. 1 [Ἡ Παρθένος καὶ τὸ Βρέφος] β) *Les enfants de Dieu* [Τὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ], ἄρ. 5 καὶ γ) *Dieu parmi nous* [Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν] ἄρ. 9. Οἱ ἀριθμοὶ ποὺ τοὺς συνοδεύουν, ἀναφέρονται στὴ σειρά τῶν 9 μερῶν, τῆς νεανικῆς, ἀλλὰ σημαντικότητας συνθέσεώς του γιὰ ὄργανο μὲ τίτλο *La Nativité du Seigneur* [Ἡ γέννηση τοῦ Κυρίου], γραμμῆς στὴ Γκρενόμπλ, καλοκαῖρι 1935—Α' ἔκτ., Παρίσι, ἐκκλησία *La Trinité* [Ἁγ. Τριάδος]. 27 Φεβρ. 1936. Γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ ὁ κριτικὸς τῆς ἀμερικανικῆς *The Musical Quarterly* Richard Franko Goldman ἔγραφε τὸ 1967: Αἰσθάνεται κανεὶς τὸν πειρασμὸ νὰ χαρακτηρίσει τὸ ἔργο ἀριστούργημα, ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἔργα ὅλων τῶν ἐποχῶν γιὰ ἐκκλ. ὄργανο. Ἀναμφίλεκτα εἶναι μνημειακὸ καὶ ἐντυπωσιακὸ, πρωτότυπο καὶ εὐμνημόνευτο, μὲ ἢ χωρὶς τίς θεωρητικὲς καὶ μυστικιστικὲς ἐξηγήσεις τοῦ συνθέτου.

Τὸ σκοτάδι καὶ ἡ ὀργή γιὰ τὴν ἀδυναμία μας νὰ κρατήσουμε σημειώσεις, κατάργησε κάθε δυνατότητα σχολιασμοῦ τῶν 4 σύντομων ἀλλ' ὠραιότατων χορικῶν πρελούντιων. Οἱ αἰχμηρὲς διαφωνίες καὶ ἡ ἐμφατικὴ ἀλλαγὴ **registration** ὀδήγησαν πιά στὸ Μεσσιάν: ἐδῶ ἐκτενεῖς ἐνδιάμεσες(;) παύσεις καὶ οἱ ὀλοφάνερες ἀλλαγὲς γραφῆς δημιουργοῦσαν τὴν ἐντύπωση ὅτι ἀκούσαμε πάνω ἀπὸ 5 μέρη! Ἀνώφελος κάθε περαιτέρω σχολιασμὸς. Οἱ σημειώσεις μου (χρονολογικὴ σειρά): ἀρχὴ ἀργότατη, διάφωνη. Γοργό, διατονικίζον ἐπεισόδιο σὲ ψηλὸ ρεγίστρο. Ἐπονται ἐπεισόδιο ἀργὸ καὶ γοργὲς κατιοῦσες χρωματικὲς, πάντοτε ψηλά. Ἐντυπωσιακὰ γρήγορες συγχορδίες **staccato**—μεσαῖα ρεγίστρα. Ἐκτυφλωτικὸ λαμπερὸ καὶ πολύχρωμο σὰν ὑαλογράφημα (γαλλ. **vitrail** καθεδρικοῦ). **Plein jeu** δεύτερο, καταλήγον σὲ **diminuendo**, ἐπεισόδιο γοργὸ ρυθμικά. Πλούσια, νεανικὴ φαντασία, ποὺ ἀπελευθερώνει τὸ ἐκκλ. ὄργανο.. ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ.

Β' μέρος, κυρίως μὲ συνθέτες, κάποιους λιγότερο γνωστούς ἀλλ' ὄχι λιγότερο ἀξιόλογους:

6. ΚΑΡΓΚ-ΕΛΕΡΤ ΖΗΓΚΦΡΙΝΤ [Karg-Elert Siegfried, 1877-1933]. Γερμανὸς συνθέτης ἔργων κυρίως γιὰ ὄργανο, ἀρμόνιο καὶ σύνολα μουσικῆς δωματίου, φημισμένος ἐν ζωῇ κυρίως ἐν Ἀγγλία καὶ ΗΠΑ. Ἐπιδράσεις: ἐμπρεσσιονισμὸς, παλαιότερη πολυφωνία, Μπάχ, Γκρήγκ,

Ντεμπυσσύ, Μάξ Ρέγκερ, Σκριάμπιν, πρώϊμος **Schoenberg**. (*Βικιπαί-
δεια*). Τὸ χαριέστατο, ἰταλικότατο τίτλο, ξένου πρὸς τὸ ἔκκλ. ὄργανο
Rondo alla campanella (χρονολογία;) ὑπαινίσσεται νεοκλασσικισμό καὶ
ἀρχίζει ἀπὸ τὶς ψηλότερες περιοχὲς τοῦ ρεγίστρου τοῦ πίκκολο

7. ΜΠΟΝΝΕ, ΖΟΖΕΦ [**Bonnet, Joseph**, 1884-1944], Γάλλος
ὀργανίστας καὶ συνθέτης γιὰ ἔκκλ. ὄργανο, μὲ λαμπρὲς σπουδὲς στὴ
Γαλλία, γνωστότατος ἐπίσης σὲ ΗΠΑ καὶ Καναδᾶ, ὅπου ἀποκλείστηκε
λόγω Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. *Elfes* [γαλλ. = Ξωτικά] εἶναι τὸ 11ο ἀπὸ
τὸν δεύτερο (ἔκδ. 1910), τριῶν τόμων μὲ τίτλο *12 Pièces* (*12
Κομμάτια*), ἔργο 7, γιὰ ἔκκλ. ὄργανο (συνολικά: 36 Κομμάτια). Ἐμ-
πρεσσιονισμὸς στὸ ἔκκλ. ὄργανο, πιστὸς ὅμως στὴν τονικότητα, σχεδὸν
(;) χωρὶς χρῆση ποδοπλήκτρων. Χάρμα.

8. ΓΟΥΪΑΚΟΕ, ΣΕΡ ΝΤΑΙΗΒΙΝΤ ΒΑΛΕΝΤΑΪΝ [**Sir David Valen-
entine Willcocks**, 1919-2015], φημισμένος ἄγγλος διευθ. χορωδίας,
ὀργανίστας καὶ συνθέτης. Ἔργογραφία δὲν ἀπαντᾷ στὴ *Βικιπαίδεια*: α)
Πρελούντιο στὸ Ἴρμπυ· ἄγνωστο σὲ τί ἀναφέρεται ὁ τίτλος. Ἀρχίζει ὡς
δίφωνη ἀντίστιξη, βαθμηδὸν πυκνούμενη εὐφύεστατα, μὲ θέμα ποὺ ὀλο-
κληρώνεται στὸ κορύφωμα τοῦ ἔργου καὶ β) Ποστλούντιο στὸ Μέντελ-
σον—ἀνετα συσχετίζεται μὲ τὸ ὕφος του. Γοργό, τέμπο καὶ πυκνὴ
registration σὲ διαδοχὴ τρίφθογγων σχημάτων, διογκώνονται σὲ **plein
jeu** καταλήγοντας **ffff**.

9. ΠΕΡΒΙΣ, ΡΙΤΣΑΡΝΤ [**Purvis, Richard**, 1913-1994], ἀμερι-
κανὸς ὀργανίστας-συνθέτης: Πρελούντιο στὸ Γκρήνσληβς [**Green-
sleaves**, τὴν ὠραιότατη, πασίγνωστη παραδοσιακὴ ἀγγλικὴ μελωδία (α΄
ἔκδ.: 1580)]. Ἀγχολυτικότατη, καλόγουστη ἐπεξεργασία προσφιλέ-
στατης μουσικῆς.

10. ΜΠΑΧ, ΓΙΟΧΑΝ-ΣΕΜΠΑΣΤΙΑΝ [[**Bach, J. S.**]: *Pastorale*, φα
μείζ. ἔργο BWV 590.² Σελίδα 37 μέτρων σὲ προφανῶς μέτρια ἀγωγή
καὶ μέτρο 12/8, ποὺ ἀρχίζει ὡς δίφωνη ἀντίστιξη στὰ μανουάλια
(χειρόπληκτρα) ἐνῶ τὰ ποδόπληκτρα περιορίζονται σὲ ἰσοκρα-
τήματα—ἀρχίζουν μὲ ἓνα φα (παρεστιγμένο ὀλόκληρο ἐπὶ 9 μέτρα).
Χαριέστατο κομμάτι ὅπου ὁ Μεγάλος Κάντορας αὐτοψυχαγεῖται ἐνῶ ἡ
ὀργανίστα μας παίρνει ἀνάσα πρὶν τὸ μέγα κορύφωμα τῆς βραδιᾶς.

² Ὁ τίτλος *Παστορέλα* στὸ πρόγραμμα, λανθασμένος. Τὸ σωστὸ: *Pastorale*.

11. ΚΟΣ(Ε)ΡΩ, ΠΙΕΡ [Cochereau, Pierre, 1924-1984], πρόωρα χαμένη ιδιοφυΐα, μέγιστος γάλλος οργανίστας, συνθέτης και συνεχιστής τῆς περίλαμπρης γαλλικῆς παραδόσεως τοῦ αὐτοσχεδιασμοῦ στο ὄργανο: ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ἔργων του (βλ. Βικιπαίδεια, Cochereau, Pierre, γαλλ. κείμενο) 9 μόνο γράφτηκαν σὲ παρτιτούρα ἀπὸ τὸν ἴδιο. Τὰ ὑπόλοιπα 20 (μεταξὺ τῶν ὁποίων δύο συμφωνίες, γιὰ ἐκκλ. ὄργανο, 1956 καὶ 1973, ἄλλα ἔργα σὲ περισσότερα μέρη ἢ συλλογές ἔργων, εἶναι μεταγραφές ἠχογραφημένων αὐτοσχεδιασμῶν του, τεκμήρια τοῦ ὑψηλοτάτου ἐπιπέδου πὺ κατέκτησε ἡ τέχνη αὐτῆ στὴ Γαλλία. Τὸ Συμφωνικό Σκέρτσο [*Scherzo symphonique*] πὺ ἐκλείσει τὴν ἐκδήλωση, εἶναι αὐτοσχεδιασμός του στο ὄργανο τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων (Notre-Dame de Paris) στὶς 10 Φεβρ. 1974, καὶ πὺ μετέγραψε ὁ Jeremy Filsell. Πέρασμα σὲ ἄλλη χωροχρονικὴ διάσταση, σὲ ἄλλο Σύμπαν συνηγήσεων καὶ ἠχοχρωμάτων: διάφωνες συγχορδίες ὑπερκόσμιας ἠχοχρωματικῆς λάμψεως, ρυθμός καὶ τέμπο ἰταλικῆς ταραντέλλα, μᾶς ἔκοψαν τὴν πνοή.

Τελειώνοντας, εὐχόμαστε νὰ συνειδητοποιήσει τὸ Μέγαρο τὶ θησαυρὸ ἀπέκτησε μὲ τὴν Οὐρανία Γκάσιου, πὺ οὐσιαστικὰ ἀναλαμβάνει νὰ μυήσει τοὺς Ἑλληνες φιλόμους στὸν Γαλαξία τῆς φιλολογίας τοῦ ἐκκλ. ὄργανου μέσα στο Σύμπαν τῆς Μουσικῆς. Μιὰ μέγιστη Μουσικὴ μέσα στὴ Μουσικὴ, ἀπὸ τοὺς Φρεσκομπάλντι (1583-1643) καὶ Μπουξτεχουίντε(1637/39-1707), ὡς τοὺς Σεζάρ Φράνκ, Charles-Marie Widor (1844-1937), ἐκπληκτικὸ ὄργανίστα καὶ συνθέτη (10 Συμφωνίες γιὰ ἐκκλ. ὄργανο!) ὡς τὸ Μεσσιάν, πὺ φαίνεται νὰ κλείνει μιὰν ἐποχή, ἐνῶ ἡ τέχνη τῶν ἠχων ἤδη σάπιζε ἀπὸ τὴν «πρωτοπορειακὴ» ΠΑΡΑΚΜΗ. (ΜΜΑ, αἴθουσα ΧΔΑ, 26 Δεκ. 2017).